

*ІЛЬЧЕНКО Олена Анатоліївна,
кандидат філологічних наук, доцент,
Національна академія Національної
гвардії України*

**ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ
КОМУНІКАЦІЇ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОЇ АГРЕСІЇ:
ЕЛЕМЕНТИ МЕДІАГРАМОТНОСТІ В ОСВІТНЬОМУ
ПРОСТОРИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

У сучасних умовах інформаційна агресія стає одним із ключових викликів, що впливають на ефективність професійної комунікації. У цьому контексті важливе значення набуває медіаграмотність як невід'ємна складова професійної підготовки здобувачів вищої освіти, особливо військової. Медіаосвіта сприяє розвитку критичного мислення та здатності до аналізу інформації, що є важливими навичками для майбутніх офіцерів Національної гвардії України.

Медіаграмотність сприяє розвитку здатності до критичного оцінювання інформації, що дає змогу військовим

виявляти дезінформацію та маніпулятивні впливи. Завдяки медіаосвіті майбутні офіцери здобувають знання та навички, необхідні для аналізу, інтерпретації й адекватного реагування на інформаційні загрози.

Викладання медіаграмотності у закладах вищої освіти має включати різноманітні методики та підходи, зокрема доцільно використовувати інтерактивні методи навчання, зокрема дискусії, кейс-стадії та симуляції. Виконання практичних завдань, спрямованих на розвиток критичного мислення, сприяє закріпленню здобутих знань і набутих навичок. Також важливо залучати сучасні технології, наприклад, мультимедійні матеріали й онлайн-курси.

Елементи медіаосвіти в Національній академії Національної гвардії України присутні зокрема в таких освітніх компонентах: «Основи теорії мовної комунікації», «Українська мова професійного спілкування», «Основи наукових досліджень», «Комунікативні аспекти діяльності офіцера», «Основи стратегічних комунікацій», «Стратегічні комунікації НГУ», «Комунікативна взаємодія НГУ з громадськістю».

Інформаційна агресія має значний вплив на професійну комунікацію, особливо у військовій сфері. Вона може спричинити поширення дезінформації, створення конфліктних ситуацій і зниження рівня довіри серед військових. Для протидії інформаційній агресії важливо розробляти й упроваджувати заходи з медіаграмотності, що допоможуть фахівцям ідентифікувати та нейтралізувати негативні інформаційні впливи.

Розробка та впровадження практичних завдань є ключовим елементом навчального процесу в аспекті медіаосвіти. Наприклад, курсанти можуть виконувати аналіз медіаматеріалів, виявляючи дезінформацію та маніпуляції. Також важливо проводити тренінги з комунікаційних навичок, що дадуть змогу майбутнім офіцерам Національної гвардії України ефективно взаємодіяти в умовах інформаційної агресії.

Кілька вправ-прикладів з елементами медіаграмотності, які викладачі використовують в освітньому просторі здобувачів вищої освіти Національної академії Національної гвардії України з метою сформуванню ефективну професійну

комунікацію в умовах інформаційної агресії:

1. Прочитайте статтю-спростування на StopFake «Фейк: українська літературна мова – штучна мова, створена у СРСР» (<https://www.stopfake.org/uk/fejk-ukrayinska-literaturna-mova-shtuchna-mova-stvorena-u-srsr/>). Поміркуйте:

- Що саме спростовується?
- Яке твердження є хибним?
- Які аргументи наводять експерти зі StopFake для спростування?
- На які джерела посилаються?

Наведіть переконливі аргументи з посиланням на авторитетні джерела для спростування твердження про штучно створену українську мову.

Придумайте флешмоб для соцмереж на тему «Фаховий військовий – так!», мета якого – показати перевагу висококваліфікованого дипломованого військового перед будь-якою людиною, яка зможе нести службу через місяць підготовки. Репрезентуйте в мультимедійному форматі на занятті [1, с. 37].

2. Підготуйте й репрезентуйте в своїй навчальній групі презентацію «Російська пропаганда в українських медіа». Сформууйте пам'ятку із переліком медіа (групи в соціальних мережах, телеграм-канали тощо), з яких дібрано контент. Зробіть висновок про інформаційно-інтенційне наповнення медіаканалів, матеріал яких Ви опрацювали [1, с. 41].

3. Знайдіть приклади інформування, пропаганди, реклами, соціальної реклами, піару, де об'єктом виступає сектор безпеки та оборони України (його представник), і проаналізуйте за відповідною моделлю:

- Що у Вашому прикладі – факти чи судження?
- З якою метою було створено цей контент?
- Які емоції він у Вас викликає?
- Які можуть бути наслідки поширення цього контенту?

[1, с. 16-17].

4. Виконайте аналітичний огляд медіаматеріалу за покликанням:

<https://detector.media/infospace/article/186010/2021-03-17-shcho-staietsya-koly-konspirologiya-poiednuietsya-z-dezinformatsiieyu/>.

Напишіть есе «Дезінформація та конспірація: загрози й інформаційна безпека військовослужбовців Національної гвардії України» [1, с. 36].

5. Підготуйте презентацію «Фейк як один із механізмів інформаційної маніпуляції». Організуйте слайд/-и із сервісами для факчекінгу [1, с. 36].

Інформаційна безпека й етика є невід'ємною складовою професійної діяльності військових як фахівців. Важливо формувати у курсантів усвідомлення необхідності етичного використання інформації та забезпечення її безпеки. Це включає розробку політик і процедур для захисту конфіденційної інформації, а також навчання етичним принципам у роботі з інформаційними ресурсами.

Отже, медіаграмотність є важливою складовою професійної підготовки здобувачів вищої освіти Національної академії Національної гвардії України в умовах інформаційної агресії. Вона сприяє розвитку критичного мислення, здатності до аналізу інформації й ефективної комунікації. Впровадження медіаграмотності в навчальний процес дає змогу майбутнім

офіцерам ідентифікувати та нейтралізувати негативні інформаційні впливи, забезпечуючи інформаційну безпеку й етику в професійній діяльності.

Список використаних джерел:

1. Ільченко О. Практикум з медіаграмотності. Харків: НА НГУ, 2024. 51 с.